2013-32-RE

CAUSA 2013-32-RE

(Puig Ariet c/ Principat d'Andorra)

Sentència del Tribunal Constitucional del 3-2-2014 relativa al recurs d'empara 2013-32-RE

Número de registre 424-2013. Recurs d'empara

Sentència del 3 de febrer del 2014

BOPA núm. 14, del 19 de febrer del 2014

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de setembre del 2013, per la representació processal del Sr. Emili Puig Ariet, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de secret de sumari del 27 de maig del 2013, dictat per la Batllia, i, contra els autes del 21 de juny del 2013 i del 22 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a ser informat de l'acusació i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats i que anul·li les resolucions objecte de recurs, així com les actuacions posteriors realitzades en seu jurisdiccional i policial;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 10 d'octubre del 2013;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 2 de desembre del 2013, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2013-32-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 18 de desembre del 2013, per la representació processal de la part recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

El 27 de maig del 2013, la batlle instructora de la causa núm. TC-057-5/13 va dictar un aute de secret de sumari.

El 29 de maig del 2013, el Sr. Emili Puig Ariet va ser detingut pel Servei de Policia i se li va informar de la comissió per part seva d'un delicte patrimonial.

Per tal com va considerar que es trobava en situació de detenció il·legal, va formular una petició d'habeas corpus.

El mateix dia, el batlle de guàrdia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava la petició esmentada i declarava la detenció efectuada pel Servei de Policia ajustada a Dret.

Segon

El 30 de maig del 2013, la batlle instructora va dictar un aute de processament contra el Sr. Emili Puig Ariet pel delicte major d'administració deslleial i pel delicte major de falsejament de comptes socials, i en el qual es decretava també la seva presó provisional.

Tercer

La representació processal del Sr. Emili Puig Ariet va interposar els recursos d'apel·lació escaients contra l'aute de desestimació de la petició d'habeas corpus, contra l'aute de secret de les diligències prèvies i contra l'aute de processament respectivament.

Quart

Pel que fa al procediment d'habeas corpus, el 5 de juny del 2013, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest recurs d'apel·lació i confirmava l'aute de la Batllia abans esmentat.

Posteriorment, el Tribunal Constitucional, mitjançant sentència del 7 de setembre del 2013, va estimar parcialment el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Emili Puig Ariet; va atorgar l'empara al recurrent i va declarar que en el curs de la seva detenció inicial mitjançant l'ofici del 28 de maig del 2013 no li va ser respectat el seu dret constitucional a ser informat dels fets que se li imputaven i de les raons jurídiques de la seva detenció; va declarar nuls els autes impugnats, tant l'aute del 29 de maig del 2013, dictat per la Batllia de Guàrdia, com el del 5 de juny del 2013, dictat pel Tribunal de Corts, ambdós en el marc de l'anomenat procediment d'habeas corpus; va rebutjar la petició de llibertat immediata incondicionada, atenint-se, pel que fa a la situació personal del processat, a allò que s'havia disposat amb posterioritat per la jurisdicció penal competent o a allò que disposés en un futur dins de les seves atribucions, declarant que no quedava afectada per aquesta sentència, en cap sentit, la situació actual de llibertat provisional amb fiança del processat; i, va desestimar el recurs en la resta de les pretensions formulades.

Cinquè

Pel que fa a l'apel·lació contra l'aute que decretava el secret de sumari de la causa, el Tribunal de Corts va dictar un aute del 21 de juny del 2013 en què la va desestimar, com també, el 22 de juliol del mateix any, va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions posterior.

Sisè

La representació processal del Sr. Emili Puig Ariet va presentar un recurs d'empara contra l'aute de secret de sumari del 27 de maig del 2013, dictat per la Batllia, i, contra els autes del 21 de juny del 2013 i del 22 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a ser informat de l'acusació i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, aquesta part manifesta que en aquesta causa la decisió de decretar el secret del sumari amb caràcter total era una mesura desproporcionada i innecessària que va vulnerar el seu dret a la defensa, ja que es va impedir que es tingués accés a les actuacions i a assistir a les declaracions de la resta d'implicats i de testimonis. Així mateix, aquesta decisió no fa cap al·lusió als motius fàctics concrets que la justificarien, tot i fer una exposició teòrica de la naturalesa del secret i dels possibles motius que el podrien motivar. Aquesta manca de fonamentació raonada i adequada a les característiques concretes del cas vulnera també el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

En segon lloc, pel que fa al decaïment del recurs, considerat tant pel Ministeri Fiscal com pel Tribunal de Corts, pel fet que el secret del sumari es va aixecar el 13 de juny, la part recurrent discrepa d'aquesta interpretació, perquè allò que cal dilucidar és si es van vulnerar els drets al·legats i, en cas afirmatiu, això implicaria que les actuacions posteriors serien nul·les. Aquest fet vulnera, segons el parer del recurrent, els drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la defensa i al recurs.

En tercer lloc, addueix que s'ha vulnerat igualment el seu dret fonamental a la defensa en relació amb el principi de publicitat del procés, destacant que les autoritats, la premsa i els ciutadans estaven més al corrent de les investigacions que l'encausat i que la batlle instructora hagués pogut aplicar un secret parcial, establert a l'article 40 del Codi de procediment penal. Aprofita l'ocasió per remarcar l'augment considerable de secrets de sumari, que s'estaria convertint en un abús de dret per part de la instrucció en contra dels drets fonamentals dels ciutadans.

En darrer lloc, retreu una manca d'equitat en el desenvolupament del procés a favor de l'acusació pública i en contra d'aquesta defensa. El recurrent, per tal com no havia estat informat dels motius de la seva detenció, ni de l'acusació, es va acollir al seu dret a no declarar. Aquest desequilibri hauria vulnerat els drets a la jurisdicció, a un procés degut, a la presumpció d'innocència i a ser informat de l'acusació. També es vulnerarien per aquesta causa l'article 5 (apartats 1 i 2) i l'article 6, en diversos dels seus apartats que cita, del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals. Així mateix, cita jurisprudència diversa del Tribunal Europeu dels Drets Humans per recolzar les seves argumentacions.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats i que anul·li les resolucions objecte de recurs, així com les actuacions posteriors realitzades en seu jurisdiccional i policial.

Setè

El 10 d'octubre del 2013, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què manifesta que allò que pretén el recurrent és una valoració de la prova practicada que sigui favorable a les seves tesis i, per tant, convertir aquest procés en una tercera instància processal.

En primer lloc, considera que del conjunt de les diligències practicades no hi ha cap mancança en la tramitació que impliqui la vulneració de cap dels drets al·legats i no s'aprecia en les resolucions objecte de recurs cap infracció de les normes processals que li hagi produït indefensió.

Seguidament, recorda que ja es va pronunciar en relació amb l'aute que decretava el secret del sumari en el marc de la causa 2013-19-RE en què destacava la curta durada del secret (del 27 de maig al 13 de juny) i la seva legitimitat.

Així mateix, segons el seu parer, aquest secret del sumari era necessari per preservar les investigacions que s'estaven realitzant i en les quals el recurrent ja havia tractat d'interferir. Afegeix que el recurrent no es va veure perjudicat, ja que es va negar a declarar i tan aviat el secret va cessar es va donar trasllat a totes les parts del sumari.

Per acabar, el Ministeri Fiscal demana la inadmissió a tràmit d'aquesta causa per tal com es desprèn de les pretensions del recurrent una manca manifesta de contingut constitucional, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Vuitè

El 2 de desembre del 2013, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit aquest recurs d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa a la part recurrent per tal que presentés les al·legacions que estimés pertinents.

Novè

El 18 de desembre del 2013, la representació processal del Sr. Emili Puig Ariet va presentar un escrit d'al·legacions en què s'oposa a l'informe del Ministeri Fiscal i en què reitera les seves argumentacions i pretensions exposades anteriorment.

Desè

El 15 de gener del 2014, el Ministeri Fiscal, i, el 22 de gener del mateix any, la representació processal del Sr. Emili Puig Ariet van presentar els seus escrits de conclusions en què reprodueixen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat amb deteniment en els antecedents, el recurrent al·lega que les resolucions recorregudes, que decreten i confirmen el secret de les diligències prèvies, han vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a una decisió fonamentada en Dret, a la defensa i al recurs. Aquestes vulneracions portarien causa d'una manca de fonamentació fàctica per decretar el secret, del fet de no haver tingut en compte que ja s'havia donat publicitat de l'afer a través de diverses vies i de no haver acceptat el Tribunal de Corts el recurs contra el decret de secret amb l'argument que en el moment de donar resposta al recurs ja s'havia aixecat el secret.

Així mateix, les resolucions recorregudes també haurien vulnerat els drets a la jurisdicció, a un procés degut, a la presumpció d'innocència i a ser informat de la detenció i de l'acusació. Aquestes

vulneracions derivarien de la manca d'igualtat d'accés a les actuacions entre el Ministeri Fiscal i la defensa i de la manca d'informació al recurrent pel que fa als motius de la detenció i de l'acusació.

Segon

L'al·legació relativa a la vulneració del dret a la jurisdicció no pot prosperar.

Si el recurrent dóna a aquest dret el sentit estricte de dret a accedir a la jurisdicció, és a dir, de dret a portar davant un jutge o un tribunal la defensa dels seus drets i interessos, és evident que això ho ha pogut fer i ho ha fet, malgrat que les resolucions obtingudes no hagin acollit les seves pretensions.

Si el recurrent dóna al dret a la jurisdicció un sentit ampli, tot entenent-lo com a suma o compendi de tots els drets de l'article 10 de la Constitució, cal concloure que aquesta vulneració genèrica està subsumida en la multiplicitat de vulneracions dels drets específics de l'article 10 esmentat, que al·lega amb profusió en aquest recurs.

Tercer

En relació amb la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, aquest Tribunal ha reiterat en nombroses ocasions que la selecció, la interpretació i l'aplicació de les regles processals, com és el cas de les regles relatives a la declaració de secret d'unes diligències prèvies, correspon en exclusiva als jutges i tribunals de la jurisdicció ordinària i el Tribunal Constitucional, quan s'al·lega que aquestes resolucions han vulnerat el dret d'una decisió fonamentada en Dret, llevat que les resolucions objecte de recurs afectin directament a drets constitucionals substantius com ara el dret a la llibertat personal, s'ha de limitar a analitzar si les referides resolucions donen resposta a les pretensions i a les principals al·legacions formulades, si estan motivades, si la motivació és lògicament i jurídicament raonable i si no incorren en errors materials patents.

Doncs bé, com ho vàrem avançar en la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-19-RE, que resolia un recurs en què l'actual recurrent en empara va plantejar ja aquesta qüestió de manera complementària a una altra pretensió fonamental, les sentències recorregudes donen resposta motivada a la pretensió plantejada pel recurrent i es tracta d'una motivació que en cap cas es pot titllar de lògicament o de jurídicament irraonable. Les circumstàncies del cas estan analitzades de manera suficient i les al·legacions que pretenen defensar la improcedència de la mesura –la seva escarida duració, la pretesa inactivitat de la Batllia durant aquests dies, la publicitat, etc.- no són en absolut prou rellevants per fonamentar una irraonabilitat lògica o jurídica.

Quart

Tampoc pot prosperar l'al·legació relativa al dret al recurs. En aquest cas, és clar que el recurrent va recórrer la mesura que decretava el secret de les diligències prèvies i també és clar que va rebre una resposta motivada del Tribunal de Corts. El recurrent pot discrepar del contingut de la motivació, però no es pot considerar que sigui irraonable.

Cinquè

Pel que fa al dret a la defensa, és evident que tota declaració de secret suposa limitacions al seu exercici i pot debilitar temporalment la posició processal d'una de les parts, tanmateix, des de la perspectiva constitucional, el bé jurídicament protegit per aquest dret és aquell d'evitar que es produeixi una indefensió material i efectiva i, des d'aquesta perspectiva, és clar que un cop aixecat el secret, el recurrent ha pogut defensar sense límits els seus drets i interessos i això no només respecte de les actuacions posteriors a l'aixecament de la mesura, sinó també respecte de la seva adopció i de les hipotètiques mesures que s'haguessin adoptat durant els pocs dies que va durar la seva aplicació.

Sisè

L'al·legació relativa a la vulneració del dret a la presumpció d'innocència s'ha de refusar d'entrada, ja que aquest dret té per objecte resolucions que declaren la culpabilitat d'una persona i aquesta circumstància no concorre en el cas d'una declaració de secret d'unes diligències prèvies.

Setè

Finalment, les al·legacions relatives a la manca d'informació de la detenció i de l'acusació no tenen relació directa amb l'aute impugnat que declara el secret de les diligències prèvies. De fet, aquest va ser l'objecte d'un altre recurs d'empara presentat pel mateix recurrent i resolt per la ja citada sentència del 7 de setembre del 2013 (causa 2013-19-RE).

Tot allò que s'ha exposat en els fonaments precedents porta dreturerament a la desestimació de

l’empara sol·licitada.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s’ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l’autoritat que li confereix la Constitució del Principat d’Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar l’empara sol·licitada pel Sr. Emili Puig Ariet contra l’aute de secret del sumari del 27 de maig del 2013, dictat per la Batllia, i, contra els autes del 21 de juny del 2013 i del 22 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

Segon

Publicar aquesta sentència, d’acord amb allò que disposa l’article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d’Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Emili Puig Ariet, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 3 de febrer del 2014.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat